

مقدمه ای بر دگرسنجی¹

دگرسنجی ها سنجه ها و داده های کیفی هستند که مکمل سنجه های سنتی و مبتنی بر اسناد می باشند. این سنجه ها شامل (نه صرفاً محدود به) استنادات در ویکی پدیا و اسناد رسمی عمومی، بحث در وبلاگ های پژوهشی، پوشش رسانه ای، ذخیره سازی در نرم افزارهای مدیریت اسناد از قبیل Mendeley و درج در شبکه های اجتماعی از قبلی تویتر هستند. دگرسنجی که منشأ داده های خود را از صفحات وب دریافت می کند می تواند به شما اطلاعات زیادی در مورد تعداد دفعاتی که مقالات ژورنال و سایر خروجی های علمی از قبیل مجموعه داده ها در جهان مورد استفاده و یا بحث قرار می گیرند ارائه کند. به این دلیل، دگرسنجی در وب سایت پژوهشگران، مخزن اطلاعات موسسات، وبسایت ژورنال ها و... قرار داده شده است.

در این مقاله یک سری اطلاعات اولیه در مورد دگرسنجی ارائه می شود که به شما کمک می کند که این سنجه ها را بیشتر بشناسید و روش استفاده از آن ها را بیاموزید.

دگرسنجی می تواند توجه پژوهشگران به موضوعات خاص و تأثیر پژوهش را به نمایش بگذارد

دگرسنجی ها اغلب به عنوان یک طبقه خاص از شاخص ها در نظر گرفته می شوند در حالی که انواع مختلفی دارند که شامل:

¹ Altmetrics

یک پیشینه توجه: این طبقه از سنجه ها می توانند مشخص نمایند که چه تعداد افراد با یک خروجی علمی مواجه شده اند و یا یک خروجی علمی چگونه توجه پژوهشگران را به خود جلب کرده است. نمونه ها شامل درج در اخبار، وبلاگ ها، توئیتر، دانلود یا تورق مقالات و بازدیدکنندگان مخزن گیت هاب^۲ می باشد.

یک ابزار انتشار و پخش اطلاعات: این سنجه ها می توانند به شما کمک کنند که کجا و چگونه یک قسمت از پژوهش مورد بحث قرار می گیرد و یا در بین پژوهشگران و در محیط های عمومی به اشتراک گذاشته می شود. این نمونه ها شامل پوشش خبری، اشتراک در شبکه های اجتماعی و وبلاگ ها می باشد.

یک شاخص تأثیر: برخی داده ها که از طریق دگرسنجی به دست می آید می تواند مشخص نماید که تحقیق، یک حوزه از مطالعه یا سلامت عمومی را تغییر می دهد یا دارای تأثیرات ملموسی است که جوامع بزرگتر را تحت تأثیر قرار می دهد. این نمونه ها شامل رفرنس مقاله در اسناد رسمی عمومی یا تفسیر مقاله توسط متخصصان می باشند.

هر کدام از این ابعاد متمایز دگرسنجی می تواند داستان های بسیار متنوع تری در مورد ارزش پژوهش نسبت به آن چه که تعداد استنادات به تنهایی قادر به بیان آن است ارائه کند.

لازم به ذکر است که سنجه هایی از قبیل سنجه های مبتنی بر استناد صرفاً شاخص هایی هستند که فقط به جنبه علاقه در بحث انواع توجه اشاره می کنند اما به تنهایی گواه چنین استدلالی نیستند.

جهت دستیابی به شواهد مستدل و دقیق تأثیر، لازم است با دقت بیشتری تعداد استنادات و داده های کیفی که در برگرفته این تعداد استناد است را بررسی نمایید: چه کسی در مورد یک پژوهش صحبت می کند و چه می گوید، این پژوهش در کجای دنیا مورد استناد قرار می گیرد، مطالعه و یا استفاده می شود و...

^۲ GitHub: گیت هاب (GitHub) شبکه اجتماعی مورد علاقه برنامه نویسان می باشد. در گیت هاب می توانید کد ها را با دیگران به اشتراک بگذارید و روی پروژه ها به صورت تیمی کار کنید.

مزایای دگرسنجی

دگرسنجی ها در مقایسه با سنجش مبتنی بر استناد دارای مزایایی به شرح زیر می باشند:

این سنجه ها سریع تر از شاخص های مبتنی بر استناد جمع آوری می شوند: با تکیه بر منابعی که از صفحات وب حاصل می شود، جمع آوری و مرور استنادات منابع آنلاین به محض انتشار منابع امکان پذیر است.

این سنجه ها می توانند تأثیرات متنوع تری نسبت به سنجه های مبتنی بر استناد ارائه نمایند: بر اساس آنچه تا کنون اشاره شد، دگرسنجی ها می توانند مکمل سنجه های مبتنی بر استناد باشند و به شما در فهم بسیاری از تأثیراتی که یک پژوهش می توان داشته باشد یاری نمایند.

این سنجه ها قابل تعمیم به منابعی فراتر از مقالات ژورنال و کتابها هستند: در حال حاضر، پژوهشگران بیش از گذشته؛ داده ها، نرم افزار، ارائه شفاهی، و سایر خروجی های پژوهشی آنلاین را به اشتراک می گذارند. این بدین معناست که ما می توانیم میزان استفاده از این منابع را در وب به همان سهولت پایش مقالات و کتابها دنبال کنیم.

چگونه از دگرسنجی استفاده کنیم؟

دگرسنجی ها به طور وسیعی در محیط های دانشگاهی توسط افراد خاص (به عنوان یک شاهدعینی تأثیر برای پیشرفت و اشتغال و درخواست پاداش های پژوهشی)، موسسات (برای ارزیابی مقایسه ای عملکرد کلی یک دانشگاه)، کتابخانه ها (برای تصمیم گیری و مدیریت منابع و مجموعه ها و محتویات منابع دیجیتال) و ناشران (برای ارزیابی مقایسه ای عملکرد ژورنال ها در حوزه های موضوعی خاص) مورد استفاده قرار می گیرند.

برخی نکات مهم هنگام استفاده از دگرسنجی ها حائز اهمیت است:

- معمولاً آموزنده تر است که بگوییم "چون این مقاله بیش از ۸۹ بار در Mendeley ذخیره شده است، درمقایسه با مقالاتی با سن انتشار و موضوع مشابه، در رتبه ۹۸ ام بر حسب درصد قرار می گیرد" تا اینکه تنها بگوییم "این مقاله ۸۹ بار در Mendeley ذخیره شده است." بی شک، ارائه این اطلاعات دقیق، یک تصویر واضح و ملموس از دگرسنجی در ذهن خوانندگان القاء خواهد کرد.
- معمولاً ارائه اطلاعات کیفی نسبت به ارائه سنجه ها به تنهایی آموزنده تر است. ارائه اطلاعات کیفی به همراه سنجه ها می تواند اطلاعات آنی تری در مورد تأثیر پژوهش فراهم نماید. به عنوان مثال، به جای گفتن "این نرم افزار در بیش از ۳۲ جریان خبری درج گردیده است" می توانید بگویید "این نرم افزار در ۳۲ جریان خبری جهانی درج گردیده که شامل نیویورک تایمز و گوردین می باشد".

- علیرغم پذیرش گسترده دگرسنجی در جوامع علمی، استنادات کماکان قابل تشخیص ترین ابزار تأثیر در بسیاری از رشته هاست. بنابراین، لازم است تصویر جامع تری از تأثیر پژوهش با در نظر گرفتن هر دوی سنجه ها با هم ایجاد شود.

محدودیت ها

برخی محدودیت ها برای استفاده از دگرسنجی وجود دارد:

- **دگرسنجی کل داستان را بیان نمی کند:** همانگونه که شرح داده شد، دگرسنجی یک مکمل است و نه یک جایگزین برای داوری همتای آگاهانه و سنجه های مبتنی بر استناد. بنابراین بهتر است به دگرسنجی تنها به عنوان یک ابزار موجود در جعبه ابزار خود برای درک تأثیر دقیق پژوهش بیندیشید.
- **همانند هر سنجه ای، دگرسنجی قابلیت یک سرگرمی را دارد:** افراد متخصص با داشتن زمان کیفی می توانند به صورت ساختگی دگرسنجی را برای پژوهش خود توسعه دهند. حامیان دگرسنجی مثل <https://www.altmetric.com/blog/gaming-altmetrics> و

ابزارهای <https://journals.plos.org/plosbiology/article?id=10.1371/journal.pbio.1002161>

سنجشی دارند که ابزارهای ساختگی شما را شناسایی و تصحیح می کنند. فراموش نکنید که داده های کیفی (از قبیل چه کسی در مورد پژوهش صحبت می کند و چه چیزی در مورد آن پژوهش می گویند) را در نظر بگیرید.

- **دگرسنجی تقریباً مفهوم جدیدی است و پژوهش های بیشتری در این زمینه لازم است:** اگرچه ما آموخته ایم که بررسی کنیم هرچند وقت یک بار یک پژوهش به صورت آنلاین به اشتراک گذاشته می شود، اما هنوز چیز زیادی در مورد چرایی اشتراک آن نمی دانیم؛ بنابراین پژوهش های بیشتری در این زمینه مورد نیاز است. تا زمانی که ما در این باره اطلاعات بیشتری کسب کنیم، دگرسنجی را به دقت استفاده و تفسیر کنید.

منبع:

<https://www.altmetric.com/about-altmetrics/what-are-altmetrics/>

مترجم: موهبت شیوخی